

Utredning politisk hantering av internationella frågor i Region Norrbotten

Rapporten syftar till att redogöra för internationella beredningens uppkomst, beskriva nuvarande uppdrag, resonera kring förändrade behov samt att föreslå ny politiskt hantering av internationella frågor.

Bildandet av internationella beredningen

Innan internationella beredningen samordnades politikerna och dess tjänstemannastöd i det så kallade LIE (Landstingets Internationellt Engagerade) som saknades formellt status. Landstingsstyrelseledamöter med internationellt uppdrag lämnade skriftliga reserapporter till styrelsen.

Under 2014 gjordes ett omfattande arbete med syfte att samla alla verksamheter i Landstinget som hade internationella kontakter eller kunde gynnas av en internationell dimension. Arbetet resulterade i en internationell policy som antogs av fullmäktige 2014. Landstingsstyrelsen beslutade i juni 2015 att svara upp emot policyn genom att anta en strategi för landstingets internationella engagemang. Syftet med strategin var att säkerställa ett sammanhållet system för styrning och ledning av internationella frågor. Verktyget för att säkerställa och följa upp blev internationella beredningen

Aktuellt uppdrag till internationella beredningen

Internationella beredningen har via regionstyrelsens reglemente tilldelats ett antal uppdrag.

- 1 Beredningen ska inom sitt verksamhetsområde diskutera och förankra ställningstaganden i internationella frågor inför beslut av regionstyrelsen, regionstyrelsens ordförande, regionala utvecklingsnämnden eller regionala utvecklingsnämndens ordförande.
- 2 De ärenden som ska avgöras av regionstyrelsen eller regionala utvecklingsnämnden i dess helhet bör beredas av beredningen om beredning behövs.
- 3 Föreslå vilka frågor som ska prioriteras och regionens ambitionsnivå, särskilt inför nya eller förändrade politiska uppdrag.
- 4 Rekommendera vilka nätverk och påverkansorganisationer regionen ska medverka i utifrån prioriterade frågor.
- 5 Diskutera strategiska inriktningar och ställningstaganden i internationella frågor.
- 6 Vara återföringspunkt för förtroendevalda med internationella uppdrag.

Resultat av internationella beredningen

Inrättandet av internationella beredningen har inneburit att politiken fått en tydligare roll i att fastställa inriktning och omfattning av det internationella arbetet.

Region Norrbottens internationella yttranden möts av positiv respons och få relativt stora genomslag. Det internationella arbetet är numera nära förankrat med det regionala förarträdarskapet. Beslutsfattare på EU och nationell nivå förväntar sig att möta ledande politiska företrädare.

Regionalt utvecklingsuppdrag med nya behov

Ny politisk organisation

Landstinget blev 1 januari 2017 Region Norrbotten. Det regionala utvecklingsansvaret innebär att Region Norrbotten ska skapa förutsättningar att bo, leva och verka i Norrbotten. Arbetet behöver ske samordnat. Därför har Region Norrbotten sedan 2019 en regional utvecklingsnämnd. Nämnden behöver ha kunskap om sina ansvarsområden oavsett på vilken nivå frågan behandlas (lokalt, regionalt, nationellt och internationellt).

Regionstyrelsen är ansvariga för att samordna de politiska hälso- och sjukvårdsfrågorna. Assembly of European Regions (AER) är det enda politiska fora som Region Norrbotten är medlemmar i som behandlar hälso- och sjukvårdsfrågor.

För internationella beredningen innebar inrättandet av regionala utvecklingsnämnden en koppling till två beslutande organ: regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden. En justering i reglementet gjordes så att regionala utvecklingsnämndens ordförande och vice ordförande ingår i internationella beredningen. Ärenden till RUN av internationell karaktär och ordförandebeslut av internationell karaktär lyfts på internationella beredningen. Internationella beredningens protokoll delges både styrelsen och nämnden.

Hantering av ärenden genom tre beslutsforum är resurskrävande. För att samordna ärendena finns det sedan 2017 en tjänstepersonsgrupp vars huvudsyfte är att ta fram utkast till dagordning för internationella beredningen. Gruppen bedömer och bereder även relevanta inbjudningar och EU-samråd. I gruppen har det ingått representanter från utvecklingsavdelningen, digitaliseringsavdelningen, verksamhetsavdelningen, avdelningen för regional utveckling.

Återrapporteringen från internationella uppdrag består av följande punkter/mall:

- sakområden som behandlades av/forumet/mötet
- ställningstaganden från Region Norrbottens representanter
- Region Norrbottens fortsatta arbete i forumet
- Region Norrbottens arbete med forumens frågor på hemmaplan

Påverkansfrågor

I samband med ett internt arbete att se över regionens styrdokument efter regionbildningen gjordes bedömningen att regionen inte behövde någon internationell policy eller internationell strategi då arbetet hade blivit en del ordinarie arbete. Istället antog fullmäktige 2018 en påverkanspolicy¹ och beslutade tre påverkansområden. Arbetet med de internationella frågorna inkorporerades i den strategiska planen, regionstyrelsens plan och regionala utvecklingsnämndens plan.

I enlighet med påverkanspolicyn har det processats fram en lista över påverkansfrågor som är prioriterade av Region Norrbotten. Nytt för planerna 2021 är att påverkansfrågorna är uppdelade om det är primärt en nationell påverkansfråga eller en internationell påverkansfråga. Varje fråga följs upp

¹ Region Norrbottens Påverkans policy
<https://www.norrbotten.se/publika/lg/verk/Kansli/Lfu/2018/Bilagor/RF%20181009/Policy%20för%20påverkansarbete.pdf>

med en handlingsplan där de internationella nätverken kommer lyftas in. Påverkansfrågorna finns som bilaga i både regionala utvecklingsnämndens plan och regionstyrelsens plan.

Påverkansfrågorna i styrelsens och nämndens plan bör vara vägledande i vilka politiska uppdrag Region Norrbotten åtar sig. Regionstyrelsens och regionala utvecklingsnämndens kan redan idag besluta om vilka nätverk och påverkansorganisationer regionen ska medverka i utifrån respektive ansvarsområde. Styrelsen och nämnden kan även föreslå vilka frågor som ska prioriteras samt ange regionens ambitionsnivå, särskilt inför nya eller förändrade politiska uppdrag.

Region Norrbottens styrdokument anger hur viktigt det är att säkerställa att beslut som fattas på nationell och EU nivå är gynnsamma för Norrbotten. För att uppnå det krävs det en synligare koppling mellan de internationella uppdragen och prioriteringarna i styrdokumentet. Region Norrbottens sakfrågor är uppdelade mellan styrelsen och nämnden och finns i respektive plan.

Omställning

I samband med regionens omställningsarbete som inleddes 2019 har deltagande i projekt och internationella nätverk haft en lägre prioritet. Internationella beredningen beslutade hösten 2020 att avstå ytterligare kandidaturer till ledande positioner i internationella nätverk. Antalet ärenden på internationella beredningen från hälso- och sjukvårdsidan har under den här tiden minskat. Huvuddelen av ärendena till beredningen 2019² syftade till att möjliggöra EU-finansiering som är anpassad för norra Sveriges möjligheter och förutsättningar.

Hantering av ärenden genom tre beslutsforum har även visat sig vara resurskrävande.

Förslag till politisk hantering av internationell frågor

Förslaget är att internationella beredningen avvecklas. Förutsättningarna att diskutera och driva internationella frågor har förändrats i och med den nya politiska organisationen som togs i drift 2019. Hantering av ärenden genom tre beslutsforum har även visat sig vara resurskrävande.

Förslaget innebär att internationella frågor framöver bereds, diskuteras och beslutas i det beslutsfora där sakfrågorna hör hemma. På så sätt ökas ledamöternas kunskap om internationella frågor/perspektiv. Det bidrar även till att påverkansfrågorna hålls samman.

Ansvar att bereda internationella frågor inför beslut i regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden bör kunna hanteras i vanlig beredningsgång till respektive beslutsfora. I de fall samordning krävs mellan styrelsen och nämnden tillfaller det på ordförandenas ansvar.

Följande beslutspunkter behöver inarbetas i nuvarande arbetsordning för regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden:

² Internationella beredningens årsrapport 2019
<https://www.norrbotten.se/publika/lg/verk/Kansli/Lst/2020/Ärenden%20och%20bilaga%2020200609/Bilaga%20Årsrapport%20internationella%20beredningen%202019.pdf>

- 1 Regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden ska inom sitt verksamhetsområde diskutera och förankra ställningstaganden i internationella frågor i de fall beslut delegeras till ordförande.
- 2 Regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden beslutar inom sitt verksamhetsområde vilka internationella frågor som ska prioriteras och regionens ambitionsnivå, särskilt inför nya eller förändrade politiska uppdrag.
- 3 Regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden beslutar inom sitt verksamhetsområde vilka nätverk och påverkansorganisationer regionen ska medverka i utifrån prioriterade frågor.
- 4 Regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden diskuterar och beslutar inom sitt verksamhetsområde strategiska inriktningar och ställningstaganden i internationella frågor.
- 5 Regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden är inom sitt verksamhetsområde återföringspunkt för förtroendevalda med internationella uppdrag.
- 6 Samordning mellan internationella ärenden till regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden hanteras i ordinarie beredning.